

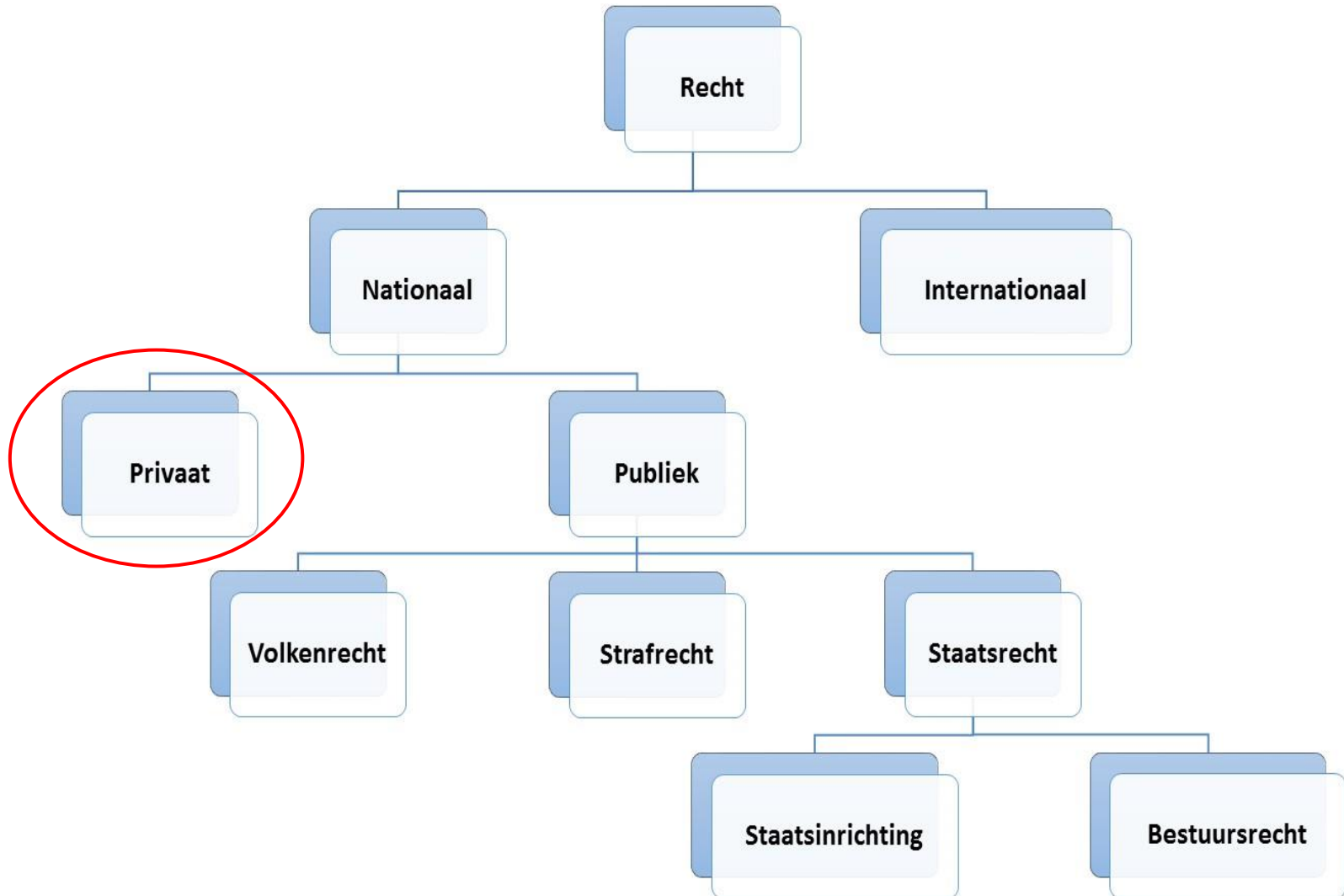
OMGEVINGSRECHT

(Staatsinrichting)

Periode 3 2022 MO₄₁

Vrijdag 18-3-2022: Civiel recht inhoud

5. Civiel recht

Civiel recht: Leerdoelen

1. de **partijen** in een civiele zaak benoemen;
2. **Schadevergoeding:**
 - a) op grond van een **overeenkomst** en
 - b) op grond van een **onrechtmatige daad**;
3. in het kort aangeven hoe een **spoedprocedure** verloopt;
4. een aantal **privaatrechtelijke wetten** opnoemen;
5. het belang van het privaatrecht in relatie met **milieudelicten** aangeven

Civiel recht (burgerlijk-privaat)

Dagelijks kom je met privaatrecht in aanraking.

1. Bij iedere aankoop die je verricht, sluit je een **koopovereenkomst** op grond van het privaatrecht.
2. Verder kun je denken aan:
 1. huur- en arbeidsovereenkomsten,
 2. trouwen en scheiden,
 3. het betalen van alimentatie,
 4. het oprichten van een naamloze- en besloten vennootschap, enzovoorts.

Civiel recht (burgerlijk-privaat)

- Bij **civiel recht** gaat het om regels:
 1. tussen burgers onderling
 2. tussen burgers en rechtspersonen
 3. tussen rechtspersonen onderling.

Civiel recht noem je ook wel **privaat- of burgerlijk recht**.

Dit kun je onderverdelen in **materieel en formeel recht**.

1. Het **materiële privaatrecht** geeft regels die gaan over iemands private belangen. Een koper moet bijvoorbeeld de koopprijs betalen en de verkoper heeft recht op deze koopsom.
2. Het **formele privaatrecht**, ook wel burgerlijk procesrecht genoemd, geeft de manier aan waarop het materiële recht is af te dwingen en welke procesregels er gelden.

Civiel recht (burgerlijk-privaat)

Een belangrijke rechtsbron voor het materiële privaatrecht is het Burgerlijk Wetboek (BW).

Het Burgerlijk Wetboek is onderverdeeld in **acht** boeken. Deze gaan over:

1. **Personen- en familierecht**; dus over mensen (van vlees en bloed), die je op grond van het privaatrecht natuurlijke personen noemt.
2. **Rechtspersonen**; geen mensen, maar fictieve personen. Bijvoorbeeld naamloze- of besloten vennootschappen (NV of BV), verenigingen en stichtingen, de **privaatrechtelijke rechtspersonen**.
3. De Staat, de provincies, de gemeenten en de waterschappen zijn **publiekrechtelijke rechtspersonen**.

Civiel recht (burgerlijk-privaat)

4. Het derde, vierde, vijfde en zesde boek gaan over vermogensrechten, erfrecht, zakelijke rechten en verbintenissenrecht.
5. Boek zeven gaat onder andere over koop-, huur- en arbeidsovereenkomsten.
6. Boek acht bevat regels over zee-, binnenvaart- en luchtvaartrecht.
7. Andere belangrijke privaatrechtelijke wetten zijn het Wetboek van Koophandel, Huurwet, Pachtwet, Faillissementswet.

Privaatrechtelijke geschillen

- In het civiele recht staan altijd twee partijen tegenover elkaar.

Privaatrechtelijke geschillen hebben vaak te maken met:

1. het inrichten van de omgeving
2. de aan- en verkoop van onroerende goederen, zoals bouwterreinen en woonhuizen.

Schadevergoeding privaatrecht

Schadevergoeding op grond van het privaatrecht door:

1. **het niet juist nakomen van een overeenkomst** waardoor de tegenpartij schade lijdt (*contractuele schadevergoeding*);
2. een **onrechtmatige daad** waardoor de tegenpartij schade lijdt.

Rechters in ons land vrezen Amerikaanse praktijken en zijn terughoudend in het toekennen van hoge schadevergoedingen.

Contractuele schadevergoeding

Je hebt je huis verkocht, maar je houdt je niet aan de afspraak. **Jij bent dus aansprakelijk**

Wat kan de koper doen:

- De koper kan jou dan een aangetekende brief sturen, waarin hij mededeelt dat je alsnog veertien dagen de tijd krijgt om de woning leeg op te leveren.
- Ook zal hij je mededelen dat als het huis op deze datum niet leeg is, hij de koopovereenkomst als ontbonden beschouwt.
- Hij maakt dan tevens aanspraak op de in het koopcontract boete, bijvoorbeeld 10% van de koopsom.
- Betaal je deze 10% niet dan zal hij jou dagvaarden en eisen dat de rechter jou veroordeelt tot betaling van deze 10%. Vervolgens zal hij (de eiser) vragen jou (de gedaagde) te veroordelen tot het betalen van de proceskosten.

Onrechtmatige daad

Op onwettige of onbehoorlijke wijze een ander schade toebrengen.

Aansprakelijkheid: het recht van het slachtoffer op een schadevergoeding en de verplichting van de dader om deze te voldoen

1. De **onrechtmatige daad** vind je in de artikelen 162 en volgende van boek 6 van het BW. In het eerste lid van artikel 6:162 BW staat: "Hij die jegens een ander een **onrechtmatige daad** pleegt, welke hem kan worden toegerekend, is verplicht de schade die de ander dientengevolge lijdt, te vergoeden."
2. In het tweede lid staat omschreven wat een **onrechtmatige daad** is, namelijk: "Als onrechtmatige daad worden aangemerkt een **inbreuk op een recht en een doen of nalaten in strijd met een wettelijke plicht of met hetgeen volgens ongeschreven recht in het maatschappelijk verkeer betaamt, een en ander behoudens een rechtvaardigingsgrond.**"

Wat is onrechtmatig gedrag

1. Als je met je auto door een verkeerslicht rijdt, dat op rood staat en daardoor een botsing met een andere auto veroorzaakt, dan pleeg je een **onrechtmatige daad**.
2. Door het stopteken te negeren handel je in strijd met een wettelijke plicht, in dit geval de plicht om te stoppen. De door jouw onrechtmatig gedrag **veroorzaakte schade** kan daarom op jou worden verhaald.
3. Stel dat even van tevoren een bankrover jouw auto is binnengedrongen en jou met een pistool op het hoofd dwingt door het rode licht te rijden, dan is er sprake van een **rechtvaardigingsgrond**.
4. Het onrechtmatige gedrag kan dan niet aan jou worden toegerekend. Daarmee vervalt tevens de **schadevergoedingsgrond**.

Wat is onrechtmatig gedrag

1. Als je een vuilniszak buiten zet met daarin een emmertje met een onbekende vloeistof (dit bleek natronloog te zijn en veroorzaakte letsel bij de vuilnisophaler), is dit volgens zorgvuldigheid een uitspraak van de Hoge Raad uit 1982 in strijd met de zorgvuldigheid die in het maatschappelijk verkeer wordt vereist.
2. Je begaat een **onrechtmatige daad** en moet een **schadevergoeding** betalen
3. Dit geldt niet als je weet dat het gaat om een vloeistof die geen gevaar oplevert als je het aanraakt.
4. Of als je de betreffende vuilniszak onder controle houdt en degene die de zak wil oppakken waarschuwt voor de aanwezigheid daarin van een emmertje met mogelijk gevaarlijke vloeistof.

Formeel privaatrecht

Het formeel privaatrecht regelt de gerechtelijke procedure.

1. Een gerechtelijke procedure begint meestal met een **dagvaarding**. Hierin worden de partijen aangeduid als **eiser en gedaagde**.
2. In familierechtelijke zaken begint een procedure altijd met een **verzoekschrift**. De partijen heten dan **verzoeker en verweerder**.
3. In de dagvaarding of het verzoekschrift wordt **de eis** geformuleerd.
4. Beide partijen kunnen zich in een privaatrechtelijke zaak laten bijstaan door een **advocaat**. Dit hoeft niet (wel bij strafzaken).
5. De **rechter** in een civiele procedure oordeelt alleen over de door partijen aangevoerde stellingen. De rechter heeft daarom een **passieve** rol in het civiele proces.

Waar civiele procedure?

Naar **civiele rechtbanken** (enkel- of meervoudige kamers):

1. Onderwerpen op het gebied van **familie en relatie, huis en omgeving**, onder meer echtscheiding, alimentatie, voogdij, adoptie, burenruzie, onteigening.
2. Een **advocaat** inschakelen is verplicht.

Naar de **kantonrechter** gaan (bij gewone rechtbanken):

1. Rechtsgeschillen, waarbij de gevorderde som niet meer bedraagt dan **€ 25.000,00**.
2. Rechtsgeschillen, die voortvloeien uit **huur-, pacht- en arbeidsovereenkomsten**, ongeacht de hoogte van de gevorderde som.
3. **Lichte strafzaken**, zoals een verkeersovertreding of verkeersboete.
4. Een **advocaat** is niet verplicht, maar het mag wel.

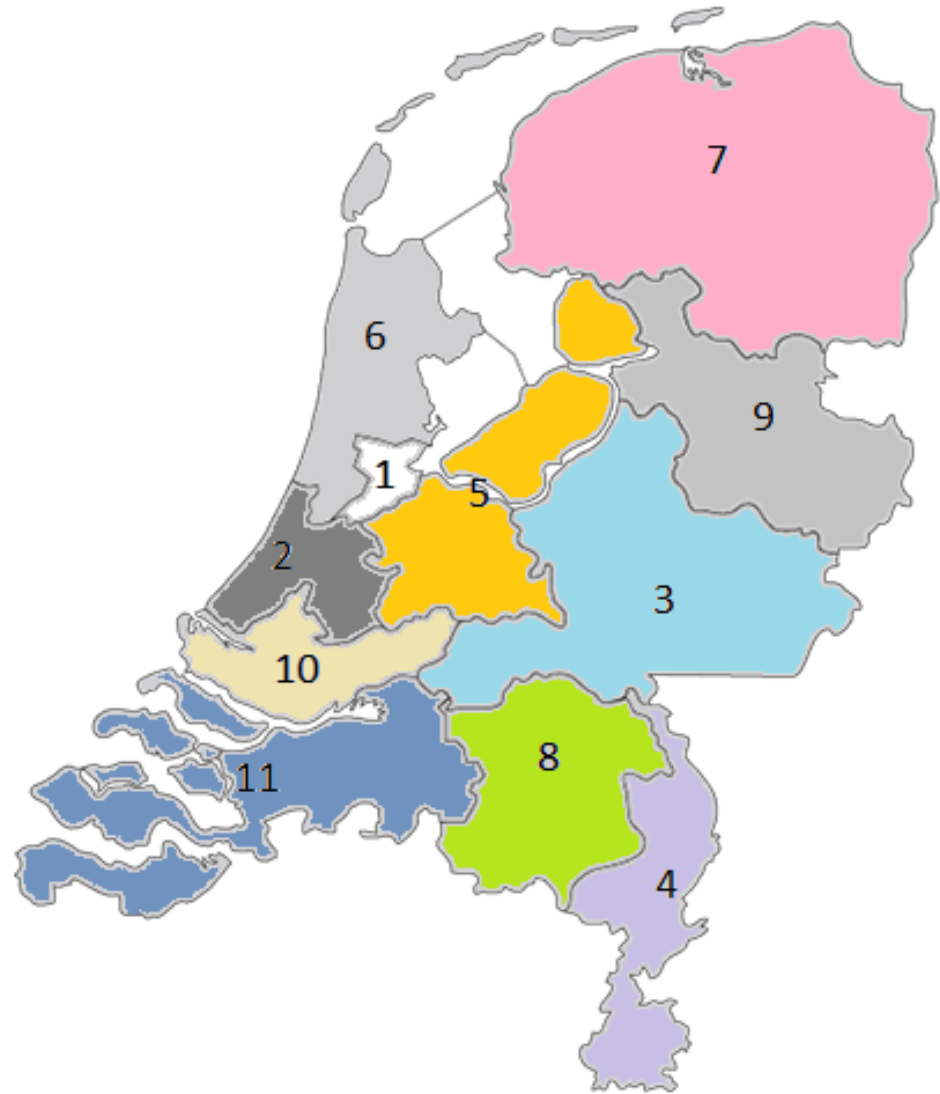
Rechtelijke macht

Rechtbanken

Maak een keuze

- 1 Rechtbank Amsterdam
- 2 Rechtbank Den Haag
- 3 Rechtbank Gelderland
- 4 Rechtbank Limburg
- 5 Rechtbank Midden-Nederland
- 6 Rechtbank Noord-Holland
- 7 Rechtbank Noord-Nederland
- 8 Rechtbank Oost-Brabant
- 9 Rechtbank Overijssel
- 10 Rechtbank Rotterdam
- 11 Rechtbank Zeeland-West-Brabant

Kort geding

1. Om sneller een rechterlijke uitspraak te krijgen.
2. Een kort geding begint altijd met een **dagvaarding**.
3. De eiser moet stellen een **spoedeisend belang** te hebben.
4. Meestal wordt binnen veertien dagen, soms zelfs binnen enkele uren, al een vonnis uitgesproken.
5. De president of één van de vicepresidenten van de rechtbank, treedt op als alleensprekende rechter.
6. De uitspraak heeft een **voorlopig karakter**.
7. Naast het kort geding moet gelijktijdig een gewone procedure over het geschil worden gestart. Deze procedure heet een **bodemprocedure**.
8. Vaak leggen partijen zich neer bij het oordeel van de kort gedingrechter. De **bodemprocedure wordt dan ingetrokken**.
9. De rechter in de bodemzaak is niet gebonden aan de voorlopige uitspraak van de kort gedingrechter.

Kort geding: voorbeeld

- Een deel van de nieuwe garage van je buurman dreigt op jouw erf te worden gebouwd. De aannemer zegt dat de heipalen over een week de grond in gaan. **Je hebt haast** (spoedeisend belang).
- In dit geval is een **kort geding** de aangewezen weg.
- Je **dagvaart** je buurman en vordert in de dagvaarding stopzetting van de bouw onder oplegging van een dwangsom van bijvoorbeeld € 1.000,00 per dag bij voortgaande bouwwerkzaamheden.
- Indien de rechter jouw eis toewijst, zal de buurman de aannemer waarschijnlijk opdracht geven om binnen de grensafscheiding te bouwen.
- Als de kort gedingrechter de buurman gelijk geeft, zal de aannemer de bouw van de garage kunnen afmaken.
- Blijkt anderhalf jaar later in de door jou gestarte **bodemprocedure** dat de buurman inderdaad op jouw erf heeft gebouwd, dan kan buurman zich niet beroepen op de uitspraak van het vonnis in het kort geding.
- Buurman zal of moeten afbreken, of jou op een of andere manier **schadeloos** moeten stellen.

Privaatrecht - omgevingsrecht

1. Ook de overheid kan als rechtspersoon optreden in een burgerjasje.
2. De overheid maakt net als burgers heel vaak gebruik van het privaatrecht. Als een gemeentebestuur bijvoorbeeld iets koopt, huurt of pacht, treedt zij op als 'privépersoon'.
3. Als de gemeenteraad besluit een aantal stukken grond als bouwpercelen aan burgers te verkopen, worden vervolgens op grond van het privaatrecht **koopovereenkomsten** gesloten.
4. Als blijkt dat de grond van de bouwpercelen ernstig is verontreinigd met milieugevaarlijke stoffen, dan kan de gemeente als rechtspersoon op grond van het **privaatrecht aansprakelijk** worden gesteld voor de schade.

Privaatrecht - omgevingsrecht

1. De gemeente Jacobswoude schrijft bebouwing met woningen voor op een terrein dat voorheen een vuilstortplaats was
2. Zonder enig nader onderzoek naar de bodemgesteldheid wordt de grond van dit terrein verkocht als bouwgrond.
3. Ook de familie De Jeu koopt een perceel grond. Al snel blijkt dat de grond ernstig is vervuild met milieugevaarlijke stoffen.
4. Mevrouw De Jeu start een **civiele procedure** tegen de gemeente en baseert haar eis tot schadevergoeding op de onrechtmatige daad.
5. De rechtbank oordeelt dat de gemeente inderdaad "naar maatstaven van een behoorlijk handelend overheidsorgaan die grond niet ten behoeve van woningbouw in een maatschappelijk verkeer kan brengen."
6. De gemeente handelt dus **onrechtmatig** volgens de rechtbank. Mevrouw De Jeu kan haar **schade** op de gemeente verhalen.

Privaatrecht - omgevingsrecht

1. Ook de overheid kan als rechtspersoon een actie tot **schadevergoeding** instellen.
2. Als een bedrijf door een illegale lozing het gemeentelijke rioleringsstelsel beschadigt, kan de gemeente met succes een rechtszaak op grond van **onrechtmatige daad** aanspannen.
 1. Als jij bodemverontreiniging veroorzaakt omdat uit jouw auto motorolie lekt, kan ook jij gedagvaard worden op grond van **onrechtmatige daad**.
 2. In de Wet milieubeheer en in de Wet bodembescherming zijn zorgplichtartikelen opgenomen. Als je niet de nodige maatregelen neemt om de olie lekkage te stoppen, handel je in strijd met deze wettelijke zorgplicht. Je pleegt daarmee een **onrechtmatige daad**.
 3. De grondeigenaar kan de kosten van de bodemsanering daarom op jou verhalen en **schadevergoeding** eisen.

Hoe verder?

Vragen? Alles duidelijk?

Maandag:

- Zijn we er niet ivm teamdag

Vrijdag

- Provincie en provinciale organisatie
- Voorbereiden bezoek op 1 april (dit is geen grap)
- Verder bespreken voortgang opdracht gemeenten